

УРЕЗИН ЧЕТЧИР БЕ, ШЫНАРЫ КАНДЫГЫЛ?

Хүн келген тудум чылып, хүн дурту уаап олур. Ол дээрле тараагына сагындырып, кичээндирег. Уе да-лаштырып келген бо. Часкы тарылгага хей талалыг белеткелди бирезон — урезин. Ийе, джукт оон улуг хамаарып, черин канчаар-лаа салгарып, аноо багай шынарчыг урезин чачылдыр болуурусса, оон чо-гумчалыг түнөөт үчөөр.

Урезинин 76 хуузу бирги, ийиги классыны бооп турар. Кызыл, Барыш-Хемчин, Чөөн-Хемчин, Сут-Хол районнара урезинин 16-дан 33 хуузу бирги, ийиги классыны бооп турар. Урезинин Чөөн-Хемчин, Сут-Хол, Каа-Хем районнарын ажил-агыйлары бичүү-биле уруп алгалаан. Бай-Тайга, Урезин, Тес-Хем районнара урезинин 68-75-ле хуузу бар. Ам канчаарлыг?

Урезини арылгар, белеткел талалыг-биле ажилдыр бичүүр эгелээр үе келген. Бо чылдыр часы тарылгага белеткел дугайын чугаалап тура, эртен чылдын кандыг-кандыг урезин-биле чаштырган бис деп чүүлдү база утпаа ужулдуг бис. 1989 чылда тараа култураларынын урезин-биле чаштырган урезинин 4 хуузу, а мал чени култураларынын 20 хуузу негелеле дүшүсү турган. Ажы-биле чугаалап, урезин чок болгандыг оон чок даш-ле чачыл каан турган.

Ч а а дуржулганың адреси — Хову-Аксы

Чононун чачагй чачылдарынын кичикиндиге херезне ажиллар дугайында, сандараан тыйа култураны, хайнактан тыйа дымды камгалаар дугайында чогуу кайда-лаа чоруп, чугаа дүрүлдү-дээ, өөртүр-дээ турар. Ол талалыг-биле чугаалап конференциялар, диспуттар болуулар турар эки-дир. Бичаала-даа чугаа чугаа-ла болбай.

«ӨДҮГЕН: социал айтырыглар» деп рубрика-биле парламенттыгана материалдарга хамаарыштыр

ДИЛЕНЧИНИҢ РОЛЮНДА

Көвөй браконьер бар шыа-жыл. Чүге дээрле оларда күртүдөн алган оос да-йыгы карабин, баш дүр-ге, алды кол боору бар-дыр. Заповедник ажилдачылар ошак ычкар чепселденни алгыш, кымнар-биле демисегин турары? Ол заповедниктин ая-мени-биле деп дорт чугаалаан апар. Чүге дээрле заповедник ажилдачыларынын 24 хуузу аныгы чуруму урезин чаштырган алган-дыр.

Журналист Чооду Кара-Хүсүкенин Токунун ивизиеринин амдырал-урутталгагына турсаактан үш материалын «Шын» солдунун ашынардыан номчулду. Каймыктын-даа амдыралы арга-биле чухалыг болганын-дан солун ажилдачы-лары бичкан ол материал-дары сетил-сагыжымысты дүвүредип келди.

Токунун ая-менин, оон байлаларын ужура-дурм чок төгөлөгдү турар кичкилер дугайында К. Чоодунун «Шыга» бижээни чүгүлдерин номчааш, ды-ка-ла адаленипши кай-гадым, харын-лаа кичке-ге хоранып-даа мунга-журналда болур чорду. Журналист ону тодаргай фактылар-биле көргүзүп, дидим бижээн деп боодар-дып мен.

ДУВУРЕЛИМ БОЛДУ

1988 чылдын он айын төн-чүзүнде Баш-Хемде Мен-ги-Хол негезинге чораш, хөл чоогунга көзү коюу турар вертолеттер эскер-ден. Алчы атаа карааш, төнүзүндөгү ол чегге келе береш көрөгө, дыка хой-докарларынын истери чы-дар болган. А артан 8 докарларыны башка көрөгө, калдыгы, бел, мыйыт дээни ыкыш тулган балктарын ында тыйрып сукулап каан. Бойдуз намгалаар «буяны-гы» кичкилерин амжалы ол-дур! Моон алгаш көрөгө, хой алгыш, ая-мен Чоюн аотыче талыттын союнч тувар деп боодаа мен. Тала «дагыр салаа» тала

ДИРЕКТОРУН БОТТАРЫ СОҢГААН

Красноярскинн көзү амжал-агы институтунун Кы-зыл-агай филиалы Тыванын ба-за бир улуг өрөөндөгү чер-лерин бирээ, Эртен чылмы оон баштайгы доозукчулары 60 ашайгы ажы үеде рес-публиканын амжал-агыла-рында мержежилди тускай эртемчилер болуу ажаллап чорудулар. Мурункузуна бо-лаарга, амгы үеде үлүзүн национал кадрлар кай-ча-ла алыла көзүзүн.

ХЕРЭЖЕННЕР—УЛУГ КУШ

Амгы үеде херэженин чо-нон амжалдылар турары ын-дыг албан черлерин, органи-зациялар, бугуруга, ажил-агый адырлары чок. Район-нун планын оонааларын күсүдеринге, социал-эко-номикти хөгжүлдегиз айты-рылганы шикитилеринге ө-дөдөрүн үзү доктаамал өсүп турар. Херэженин-ниң чымчыгыра куш-ажы-лыгы болган оларын хой-нун амжалдыларга иде-кейин бедн-биле үнелер келген болгаш үнелер-даа турар бис.

ЧОННУҢ КИРЖИЛГЕЗИ-БИЛЕ

Бистин агиткварталымыс-та дөрүн үш өрөгө бар. Агиткварталымыстын дарга-лы Серин Суур-ооловна Монгуш. Чурттагыларын киржилгези-биле кылдын турар ажилдар дыка хой. Сохвотур шеф ажилдары-га, култура-массалыг хем-чегер болгаш спорт-бизе оон-лаа өскө.

ЧОННУҢ КИРЖИЛГЕЗИ-БИЛЕ

Бистин агиткварталдар ара-зында шин өртүлдөзү чо-ру турар. Эртен суббота хуналыс Бистин агитквар-талымыс «Чун ажил кичи-рини наастар» деп тема-биле чога аштанайла негезине эртерген.

Ном болгаи номчукчу

ШҮЛҮКЧҮНҮҢ ЧҮРЭЭ ЧАЛЫ

Кимга-даз дөмөйлөшкөс тускай үнүктү, хамааты бүдүштүт даярдыгында...

— шагварларын кычык кылган, оодаан будуга чагыра чок менип турганын шулдукчу амыт жор...

«Контр херск»-биле холбашканын камданганын төлүктү атгарлап...

Талташынын кийр, төндүр Ам-бота чүктүп, мезги Ам-даа харын өндүрө мөн...

нин, тыва алытерацияда барла кылганын амытталганын эскерип болур...

Кичиге чүдүр чоруу. Авторуну кадым оюу дег чүртүнгө оон кайы хире аар уржуктарды болганын шулдүлдө...

«Адаа» база бижит турган. Шүлдүлдө «шагаалык хуи бызаан бөрү зыт» депкеш...

Шуралгактыг, шончактыг бол, Чонуус чоон төгүзүлдө, Чодуп, маргын кым-даа хоржок...

Солуу, чырк арыйнар бар! Оон-биле чөлүшөрөшкөс бар! С. Б. Молдурга сталини астен-сүрүшүкүнгө...

Улут эвес дилгергеште олурт, сөөк домак, өлөргөштү брүгүтүс турунуда, дөстөм утка-бодалдыг чиге...

Март 3-ке уткуштур

ТВ

МАРТ 6 БИРГИ ПРОГРАММА МОСКВАДАН 6.30 120 минута. 8.35 Мультифильм...

ИНИГИ ПРОГРАММА МОСКВАДАН 8.00 Эртеги гимнастика. 8.15 Эртег-тайлыбырдыг...

Ушуга республика маргылдаазы

КӨРҮКЧҮЛӨРНҮ ЧАЛГААРАТПААН

Кызылда Көк-Тей сугаргыла системасынын артелегини «Меллоратор» спорт-медициналга...

Самгаалдайда, Бай-Хаакта, Арыг-Ууунде, Шагаан-Арыгда, Чадаанада...

Дөрткү түндел программанын көргүзүлдөрү өскөрсөндө болган. Аана 45 килограмдан 75 килограмга...

Эр улус. 55 кг. Кончук чарап, сагынгыр-тымынгар, аанагын аргалар ажылдаш...

Маргылдааны чальцоань (ырактан халдап-камгалагырына школазы), дань-цоань (чооктан халдап...

ФОТОЭТЮДТАР «Шылыраага бодал херек» «Аас-кежин биске чалап Аваларнык төлдери бис» Ондар ОХЕМЧИКТИН фотоэтиюдтары.

ЧОРУУН ЧОГУЗУН, «ТЫВА»!

Ийн-чалгыс кижилерге чүдүр, талташынын үези бие чонгарып национал кудьтурамына улут чидирини болдогун...

Чогаалчылар Монгуш Кенин-Лопсанын, Александр Даржайын материалдары үнүлдөт. Бистин республиканын денкисчелде болуп тур кижиз дыйнаар арга чок хангыч үлдөлдөрүн чогаалчылар сойгалап...

артистер аразында тыва улустун ырларын күөсүлдү чоруулар эвөш. Юнона дээр-ле харында минчага чедир Тывага профессионал денкисчел, тускай аттыг сиктиг, хөмөй ансамбль чок турган...

рөөмөк артистер чок. Ындыр-даа болза, ансамблде Тывада ат-сугаргыч артистер бар. «Тыва» эртин чалдыч төндүрүндө Сүт-Хөл районунда кайы ажалыч чок мурунуга солун концерттин көргүзүп, чон-биле укжарыларга эртин эртин, көрүкчүлөрдүн санал-ондардын ал чоран...

Бирлаан чүвө. Ырыныч күдөлдөзүнүн үезинде чалдыч сөстөр бидинмес болган. Улут наамыг көрүкчү ырыныч ийини, үшкү куллеттерини чөстөрүн сактып бижит берди. Ансамбльдин мурунда улут бергелер долу. Машин-техника чок болганымда, организациалардан техниканы улут өртөк-биле үлдөлдөтүп ала турар...

«НАПЫРАЛ»: «Султан Бейбарс». 1-2 сериялары. 12.20, 15.30, 18.40 шактарда. «Издөө үенин кызыгарында» 9.00, 10.40 шактарда. «ВИДЕОЗАЛ»: «Паноронияктан хөлөгө» 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00 шактарда. «ПИОНЕР»: «Дистия кудаларынын артын суйба» 9.30, 13.00 шактарда. «Кино-клуб»: «Навигаторун укудушкуну» 11.10, 14.50 шактарда. «Кара роза — муңгаралдык демдө» кызыл роза — мынакыдык демдө» 16.40, 19.10 шактарда. «ВИДЕОЗАЛ»: «Зоронук улут ужураалары» 11.00 шакта. «Кийиз-оркестр» 13.00 шакта. «Уран этүл болгар мыакшык» 1-2 сериялары 15.00 шакта. «Эркен үезин медээ» 1-2 сериялары 18.30 шакта. «КАА-ХЕМ»: «Жикинник ымыгуу» 13.30, 15.20, 17.10, 19.00 (узаткал) шактарда. «ВОСТОК»: «Хуудгазын күш» 13.00, 19.20 шактарда. «Албаарал» 17.40 шакта. «ЕНИСЕЙ» к/б: «Ы» операция болган Шу-риктик өске-даа укжарларды» 17.00, 19.00 шактарда.

667000, Кызыл хоорай, Красноармейская, 100 Редактор В. Ф. ЧАДАМБА ТЕЛЕФОННАРЫ: редактор — 3-43-34; оралакчылары — 3-33-91; 3-34-17; приемная — 3-34-26; харысалгага секретарь — 3-34-92; оралакчылары — 3-45-45; Килдестер — 3-34-57; тижил амылдар — 3-36-82; 3-36-25; теледөгө — 3-34-57; совет тургузат — 3-34-98; 3-41-23; үлдөтүр — 3-34-49; 3-36-73; 3-41-16; культура — 3-39-15; информация — 3-37-11; чага кылдыз — 3-39-03; 3-34-39; окулга — 3-34-83; корректорлар — 3-37-11; үлдөтүрчүлөр — 2-27-41; солуу келбей бар саңда — 2-32-75; бухгалтерия — 3-43-41; Чылда 300 катап үер Хемчээли 2 варзалга амазы Тиражы 28000 этс. Чыгыр № 385. Зинаида САМУУ. Эрэни район. Индекс 54241